

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В.Л.Шаран

Підпис

Ініціали та прізвище

19 червня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІНГВОПОЕТИКА ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія.

Спеціалізація «Українська мова»

Статус дисципліни: вибіркова

Факультет: філологічний

Кафедра української мови

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	2	3	3/90	32	16	-	16	-	58	-	+	-
Заочна	2	3	3/90	8	4	-	4	-	82	-	+	-

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки доктора філософії

Розробник:

М.С. Стецик, кандидат філологічних наук, доцент

Ініціали та прізвище викладача, науковий ступінь та вчене звання

Схвалено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 4 від 18 квітня 2018 р.

Завідувач кафедри В. М. Бинницький

Підпис

Ініціали та прізвище

Схвалено на засіданні науково-методичної ради філологічного факультету.

Протокол № 5 від 31 травня 2018 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 6 від 19 червня 2018 р.

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: Формування рецептивних стереотипів та інтерпретаційних векторів художнього тексту (поетичного, прозового, драматичного) як системного цілого та на всіх мовних рівнях, виходячи з його художньої природи; виявлення мовних засобів, за допомогою яких виражається ідейно-концептуальний і пов'язаний з ним емотивний зміст твору

Предмет: Художній текст з погляду його лінгвопоетичних особливостей та образно-експресивних засобів загалом та на конкретних мовних рівнях.

Завдання: Засвоїти основні теоретичні поняття й категорії поетики та лінгвопоетики. Досліджувати художній текст в контексті його літературознавчих та загальнофілологічних дослідницьких стратегій. Виявити складні для рецепції та тлумачення мовні особливості; з'ясувати, як зміст тексту впливає на специфіку використання конкретних мовних засобів. Випрацювати вміння обґрунтовано застосовувати знання філологічних дисциплін (літературознавства, літературної критики, історії української літератури, мовознавства, стилістики, перекладознавства тощо) у процесі поетологічних студій над конкретним художнім текстом. Освоїти концептуальний вимір художнього тексту та специфіку його вербалізації

Заплановані результати навчання:

а) загальна компетентність:

- Знати методологічні засади дослідження поетики тексту – діалектичну єдність змістоформи як іманентної текстової субстанції (форма не має сенсу без змісту, зміст не може існувати поза певною формою); стосунок мови художньої літератури до системи стилів літературної мови та особливий характер норми в мові художньої літератури тощо; розпізнавати типи імплікованої в художньому тексті інформації (змістово-фактуальної, змістово-концептуальної, змістово-підтекстової).
- Бути обізнаними з методами і прийомами роботи над поетикою тексту, факторами, що впливають на добір мовних засобів та їхню організацію в тексті.
- Самостійно випрацьовувати загальну стратегію та конкретну тактику поетологічної інтерпретації (з оперттям на засвоєні раніше методи і прийоми, а також аспекти дослідження мови художньої літератури); моделювати можливі вектори лінгвопоетичної інтерпретації – від ідейно-естетичного змісту, концептосфери до художньої змістоформи й навпаки.
- Ураховувати залежність мови художніх текстів від літературних напрямів, літературної школи, ідейно-естетичної концепції автора, його світогляду, значущість індивідуально-авторського (суб'єктивно-особистісного) первня у мові художньої літератури, брати до уваги творчий характер авторської організації всіх мовленнєвих засобів у художньому тексті.
- Крізь призму багатоаспектних поетологічних підходів осягати ідейно-естетичну та концептуальну цінності тексту, «побачити тріаду»: ідейно-художній зміст – образну систему – художнє мовлення, де образна система виступає формою ідейно-художнього змісту, який, у свою чергу, є змістом щодо форми.

б) компетентність щодо предмета:

- Досліджувати художній текст як відображення лінгвокультурної ситуації певного періоду в історії мови і як конкретно-мовленнєве втілення певного авторського задуму з урахуванням діалектики загальномовного та індивідуально-авторського в тексті.
- Визначати специфічні риси художніх текстів, засоби і прийоми образного вираження, доходити висновку про “неминучу образність слова чи словоформи» в художньому тексті.
- Проводити спостереження над комбінаціями мовних елементів різних рівнів (ярусів) і загальною тональністю та інтенційними векторами тексту .
- Порівнювати декілька авторських редакцій на підтвердження класичної тези про те, що в досконалому тексті – “єдино необхідне розташування потрібних слів”.
- Визначати комплекс мовних засобів (лексичних, фразеологічних, синтаксичних, морфологічних, фонетико-інтонаційних, графічних тощо), які репрезентують ідейно-концептуальний та естетичний зміст художнього твору.
- Професійно працювати зі словниками мови письменників.
- Спостерігати за добром і характером використання мовних засобів у творах різних літературних напрямів (класицизм, сентименталізм, романтизм, реалізм, модернізм, постмодернізм).
- Досліджувати роботу письменника над мовою твору (проводити порівняльно-зіставний аналіз чернеток, планів, різних редакцій).
- Проводити комплексні поетологічні студії над художнім текстом (або його фрагментом) за вибором викладача та за власним вибором.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців:

- Українське мовознавство в системі наукових парадигм.
- Антропологічне термінознавство.
- Лінгвокультурологія.

Зміст дисципліни.

Загальні теоретичні питання (тезаурус) поетики. Українська лінгвопоетика. Базові дефініції, напрямки й методи дослідження. Естетична функція художнього слова. Інтелектуально-асоціативний вимір художнього тексту. Словник мови письменника. Художній стиль. Поетологічні виміри лірики та ліро-епосу. Поетика епічного слова. Лінгвопоетична своєрідність дискурсу драми. Цілісна та рівнева лінгвопоетологічна інтерпретація тексту

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин			
	Лекції	Лабор. заняття	Практич.(семін.) заняття	Самост. робота студ.
Денна форма / заочна форма				
Тема 1 Загальні теоретичні питання (тезаурус) поетики й поетології. Українська лінгвопоетика. Базові дефініції, напрямки й методи дослідження. Естетична функція художнього слова. Інтелектуально-асоціативний вимір художнього тексту	4 / 2	–	2/ 0	12 / 22

Тема 2. Художній стиль. Поетологічні виміри лірики та ліро-епосу. Поетика епічного слова. Лінгвопоетична своєрідність дискурсу драми.	6 / 2	–	6 / 2	18 / 24
Тема 3. Цілісна та рівнева лінгвопоетологічна інтерпретація тексту	6 / 0	–	8 / 2	28 / 36
Разом 90 за семестр	16 / 4	–	16 / 4	58 / 82

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст лекційного курсу
Для аспірантів *денної* форми навчання

№ з.п	Перелік тем лекцій, їхніх анотації	К-ть год.
	Загальні теоретичні питання (тезаурус) поетики.	
1.	Становлення української лінгвопоетики. Базові дефініції, напрямки й методи дослідження художнього тексту. Естетична функція художнього слова. Інтелектуально-асоціативний вимір тексту. Словник мови письменника. . : [1, с. 8–36]; [2, с. 171–176]; [4, с. 28–49; 245–255], [6, с. 3–42], [7; 12–58], [8; 3–11; 10, с. 7–50; 272–278], [15], [16, с. 5–12, 143–153], [17, с. 5–17], [21], [30], [31], [35].	4
	Поетологічні виміри художніх текстів	
2.	Художній стиль. Поетологічні виміри лірики та ліро-епосу. Поетика епічного слова. Лінгвопоетична своєрідність дискурсу драми. [1; 45–134], [6, с. 123–149; 154–172; 183–191], [10, с. 51–102; 136–218; 232–271], [17, с. 32–36; 114–124; 204–209], [25], [34], [36].	6
	Рівнева та цілісна та лінгвопоетологічна інтерпретація тексту	
3.	Звукова організація художнього мовлення. Поетичний звукопис. Паронімічна атракція як вибух мовного чуття основні питання. [1; 147–194], [6, с. 186–216], [10, с. 77–79; 130–135], [15, с. 28–39], [16; 148–179], [13], [21; 190–195].	2
4.	Заголовок художнього тексту. Лінгвопоетика номеносфери. Діалектичний взаємозв'язок імені, назви та заголовка. Заголовок як сильна текстова позиція. [1, 45–56], [6, с. 242–254], [7, с. 290–298], [14], [18, с. 39–47], [33, с. 70–73].	2
5.	Основні методи й прийоми комплексного лінгвопоетологічного аналізу художнього дискурсу, принципи добору текстів для системної інтерпретації. [1, с. 14–24], [4, с. 28–32], [6, с. 9–12, 334–342]. [10, с. 16–25], [28].	2
	Разом за III семестр:	16

Зміст лекційного курсу
для аспірантів *заочної* форми навчання (3 семестр)

№ з.п	Перелік тем лекцій, їхніх анотації	К-ть год.
	Загальні теоретичні питання (тезаурус) поетики.	

1.	Феномен лінгвопоетики .Художній текст як об'єкт лінгвопоетологічної інтерпретації. Базові дефініції, напрямки й методи дослідження. : [1, с. 8–36]; [2, с. 171–176]; [4, с. 28–49; 245–255], [6, с. 3–42], [7; 12–58], [8; 3–11; 10, с. 7–50; 272–278], [15], [16, с. 5–12, 143–153], [17, с. 5–17], [21], [30], [31], [35].	2
	Рівнева та цілісна та лінгвопоетологічна інтерпретація тексту	
	Методика проведення комплексної лінгвопоетологічної інтерпретації художнього дискурсу. [1, с. 14–24], [4, с. 28–32], [6, с. 9–12, 334–342]. [10, с. 16– 25], [28].	2
	Разом за III семестр	4

**Перелік практичних занять
для аспірантів денної форми навчання**

№ з.п	Тема практичного заняття	К-ть го д.
	Загальні теоретичні питання (тезаурус) поетики.	
1	Українська лінгвопоетика. Базові дефініції, напрямки й методи дослідження. Естетична функція художнього слова. Інтелектуально-асоціативний вимір художнього тексту. Словник метамови поетології. [2, с. 171–176]; [4, с. 28–49; 245–255], [6, с. 3–42], [7; 12–58], [8; 3–11; 10, с. 7–50; 272–278], [15], [16, с. 5–12, 143–153], [17, с. 5–17], [21], [30], [31].	1
2	Принципи укладання Словника мови письменника. [6, с. 3–42], [35].	1
	Поетологічні виміри художніх текстів	
3	Лінгвосвіт ліричного та ліро-епічного тексту (на прикладі текстів Тараса Шевченка , Івана Франка, Ліни Костенко та різночасових українських перекладів поезій Поля Верлена та М. Лермонтова) [3, с. 12–119], [4, с. 12–28], [6, с. 42– 58, 64–96, 247–259], [10, с. 51–135], [9, с. 43–56], [14], [17, с. 114–203]. [22], [23], [29], [36].	4
4	Поетологічні студії над епосом (різними епічними жанрами). Дослідницький проект ‘ «Текст під мікроскопом» (новели В. Стефаника, Г. Тютюнника) . [1, с. 243–284], [5, с. 93–147], [6], [7, с. 39– 52], [10, с. 135–231], [17, с. 32–113], [19, с. 97–144].	2
	Рівнева та цілісна та лінгвопоетологічна інтерпретація тексту	
3	Лінгвостилістичне дослідження художніх текстів на різних рівнях (фонетичному й фоносемантичному, образно-лексичному, морфологічному, синтаксичному, концептуальному, семіотичному тощо). Комплексний лінгвоаналіз. : [9, с. 6–38; 10, с. 93–122], [15, с. 320–358], [16, с. 40–57], [1]	8
	Разом за III семестр:	16

**Перелік практичних занять
для аспірантів заочної форми навчання**

№	Тема практичного заняття	К-
---	--------------------------	----

3.1		ть го д.
	Поетологічні виміри художніх текстів	
1	Лінгвосвіт ліричного та ліро-епічного тексту (на прикладі текстів Тараса Шевченка , Івана Франка, Ліни Костенко). : [1, с. 21–25]; [4, с. 13–24]; [6; 7, с. 77–96, 105–112], [10, с. 8–92], [11, с. 44–76], [12], [14, с. 170–199], [13, с. 5–25], [7, с. 20–23]	2
	Рівнева та цілісна та лінгвопоетологічна інтерпретація тексту	
2	Методика проведення комплексного лінгвопоетичного аналізу . : [1; 147–194], [6, с. 186–216], [9, с. 6–38]; [10, с. 77– 79; 93–122; 130–135], [15, с. 28–39, 320–358], [16; 40–57, 148–179], [13], [21; 190–195].	2
Разом за III семестр:		4

**Зміст самостійної (індивідуальної) роботи
для аспірантів денної форми навчання**

Ном ер тижн я	Зміст самостійної (індивідуальної) роботи	К-ть годин
1.	Опрацювання теоретичного матеріалу . Українська лінгвопоетика. Базові дефініції, напрямки й методи дослідження. Естетична функція художнього слова. Інтелектуально-асоціативний вимір художнього тексту	10
2.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Метамова лінгвопоетики. Укладання термінологічного словника художніх засобів і тропів	12
3.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Інтелектуалізм авторського мовомислення. Прецедентні обрії тексту. Текстова домінанта.	10
4.	Виконання індивідуального завдання 1. Підготувати реферативне повідомлення на тему «Символопростір художнього тексту» 2. Розробити методику та підготувати взірць цілісного поетологічного лінгвоаналізу тексту ((текст аспірант добирає самостійно)	22
Разом за III семестр:		58

**Зміст самостійної (індивідуальної) роботи
для аспірантів заочної форми навчання**

Ном ер тижн я	Зміст самостійної (індивідуальної) роботи	К-ть годин
------------------------	---	---------------

1.	Опрацювання теоретичного матеріалу Витоки української лінгвопоетики. Категоріальна сфера, базові дефініції. Становлення лінгвопоетики як прикладної мовознавчої дисципліни. Місце лінгвопоетики в системі сучасної дискурсології та когнітивістики.	20
2.	Опрацювання теоретичного матеріалу Лінгвофеномен епічного дискурсу та текстів, адресованих глядачам (драми)	14
3.	Опрацювання теоретичного матеріалу Методика рівневого аналізу художнього тексту. Текстова домінанта (домінанти)	22
4.	Виконання індивідуального завдання 1. Підготувати реферативне повідомлення на тему «Онімний простір художнього тексту» Провести цілісний поетологічного лінгвоаналізу тексту (методика пропонує керівник, текст аспірант добирає самостійно)	26
Разом за III семестр:		82

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Підготовка реферативного повідомлення або тез для публікації у збірнику наукових праць

Кількість балів за індивідуальне завдання враховує: коректне визначення наукового апарату, ступінь висвітлення питання, обґрунтованість вибору джерел, дотримання вимог до оформлення.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Концептуально-стильовий метод (сприяє розкриттю особливостей текстів художньої літератури як духовного феномену); метод лінгвостилістичної інтерпретації; метод когнітивного картування (моделювання смислу і змісту з огляду на зануреність тексту в семіотичний універсум); метод авторизації (установлення атрибуції – авторства тексту); зіставний метод (з'ясування подібності і відмінності в мовному оформленні текстів різних жанрів і стилів); метод лінгвістичного експерименту.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Видами атестації з навчальної дисципліни є: усні відповіді за темами практичних занять, виконання індивідуального завдання (підготовка реферативного повідомлення з можливістю публікації в науковому збірнику чи збірнику матеріалів конференції), групова самостійна робота.

Поточний контроль реалізується у формі виступів на практичних заняттях. Групова самостійна робота охоплює тести та завдання теоретичного характеру.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень аспірантів *денної* та *заочної* форм навчання

III семестр			
Поточна успішність	Групова самостійна робота	Індивід. завдання	Іа

Практичні заняття			
50	30	20	100

Бали за поточну успішність у кінці семестру нараховуються за формулою $x=A/n*10$, де А – сума усіх поточних оцінок, включаючи оцінки «2», а n – їх кількість (не менше трьох). Кількість балів x заокруглюються до цілих. Якщо середня оцінка $A/n=2,5$, то кількість балів, які отримає студент на підставі оцінок поточного контролю, дорівнюватиме нулю ($x=0$).

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бабенко Л. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник / Л.Бабенко, Ю.Казарин. – М.: Флинта: Наука, 2003. – 496 с.
2. Гольберг М.Я. Лінгвістичний аналіз тексту й інтерпретація художнього твору. Герменевтичні аспекти / М.Я.Гольберг // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2000. – Випуск 28. – С.171-176.
3. Дзюба І.М. «Гармонія крізь тугу дисонансів...» / Іван Дзюба, Ліна Костенко, Оксана Пахльовська. – К.: Либідь, 2016. – 584 с.
4. Єщенко Т. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. / Т.А.Єщенко. – К.: ВЦ „Академія“, 2009. – 264 с.
5. Коцюбинська М. Література як мистецтво слова / Михайлина Коцюбинська. – К., 1965. – 236 с.
6. Кочан І. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч.посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / І.М.Кочан. – К.: Знання, 2008. – 423 с.
7. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / Марія Крупа – Тернопіль: „Підручники і посібники“, 2005. – 416 с.
8. Кухаренко В.А. Інтерпретація тексту / В.А.Кухаренко. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 272с.
9. Маленко О. Лінгво-естетична інтерпретація буття в українській поетичній мовотворчості (від фольклору до постмодерну) : Монографія. / Олена Маленко. – Харків, 2010. – 488 с.
10. Марко В. Аналіз художнього твору : навч. посіб. / В.П.Марко. – К.: Академвидав, 2013. – 280 с.
11. Миронюк Н.Т. Лінгвістичний аналіз тексту: Збірник вправ і завдань / Н.Т.Миронюк. – К.: Вища школа, 1993.– 158 с.
12. Поліщук Я. Реактивність літератури / Ярослав Поліщук. – К.: Академвидав, 2016.– 192 с.
13. Словник художніх засобів і тропів / автор-укладач В.Ф.Святовець. – К.: ВЦ «Академія», 2011. – 176 с.
14. Содомора А. Шевченків садок і Франкове поле. Спроба прочитання / Андрій Олександрович Содомора. – Львів: Апіріорі, 2015. – 104 с.
15. Теорія і практика лінгвістичного аналізу художнього тексту. – Тернопіль: ЛІЛЕЯ, 1997. – 172 с.
16. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства / А.Ткаченко.– К.: Правда Ярославовичів, 1997.– 356 с.
17. Українська етнолінгвістика ХХ – початку ХХІ ст.: система понять і бібліографічні джерела / За ред.д-ра філол.наук, проф. С.Я.Єрмоленко. – К.: Грамота, 2007. – 368 с.
18. Шанский Н.М. Лингвистический анализ художественного текста / Н.М.Шанский. – Л., 1990.– 323 с.

Допоміжна

19. Виноградов В.В. О языке художественной литературы. – М.: Гослитиздат, 1959. – 654с.
20. Грицютенко І.Є. Естетична функція художнього слова / І.Є.Грицютенко. – Львів, 1972.
21. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика / Володимир Домбровський. – Мюнхен, 1993. – С. 184 – 296.
22. Єрмоленко С. Нариси з української словесності: Стилістика і культура мови / Світлана Єрмоленко. – К.: Довіра, 1999. – 431 с.
23. Клочек Г. Поетика візуальності Тараса Шевченка : монографія / Григорій Клочек. – К.: Академвидав, 2013. – 256 с.
24. Клочек Г. Зі студій про літературну освіту. Збірник статей та матеріалів / Григорій Клочек. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. – 192 с.
25. Коцюбинська М. Образне слово у літературному творі / Михайлина Коцюбинська. – К., 1965. – 294 с.
26. Кошарний С.Д. Біля джерел герменевтики / С.Д.Кошарний. – К., 1992. – 235 с.
27. Краснова Л. Духовність і краса поетичного образу: збірник наукових статей [до 50-ліття праці в Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка] / Людмила Володимирівна Краснова. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2011. – 192 с.
28. Пасічний Є.А. Аспекти і прийоми аналізу художнього тексту / Є.А.Пасічний // Українська мова та література в школі. – 1982. – №8. – С. 8–14.
29. Потебня А.А. Естетика і поетика слова / А.А.Потебня. – К.: Наукова думка, 1985. – 302 с.
30. Потебня А.А. Из записок по русской грамматике / А.А.Потебня. – М.: Учпедгиз, 1958. Т.1,2.
31. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. //За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996. – 580 с.
32. Содомора А. Наодинці зі словом / А.Содомора. – Львів, 1999. – 475 с.
33. Степанов Г.В. Язык. Литература. Поэтика / Г.В.Степанов. – М., 1988. – 286 с.
34. Стецик М.С. „...Я тільки у слові жила” (вербалізація концепту *слово – мова* в поетичній творчості Ліни Костенко) / Марія Стецик // Рідне слово в етнокультурному вимірі. Матеріали Третьої Міжнародної науково-практичної конференції / упоряд. М. Федурко, В. Котович, Г.Філь. – Дрогобич: Посвіт, 2011. – С. 360 – 375.
35. Терлак З. Словник мови поетичної збірки Івана Франка «Зів'яле листя» / Зеновій Терлак. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 394 с.
36. Щерба Л.В. Избранные работы по русскому языку / Л.В.Щерба. – М., 1956. – С. 112–129.